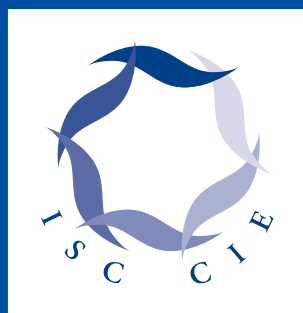

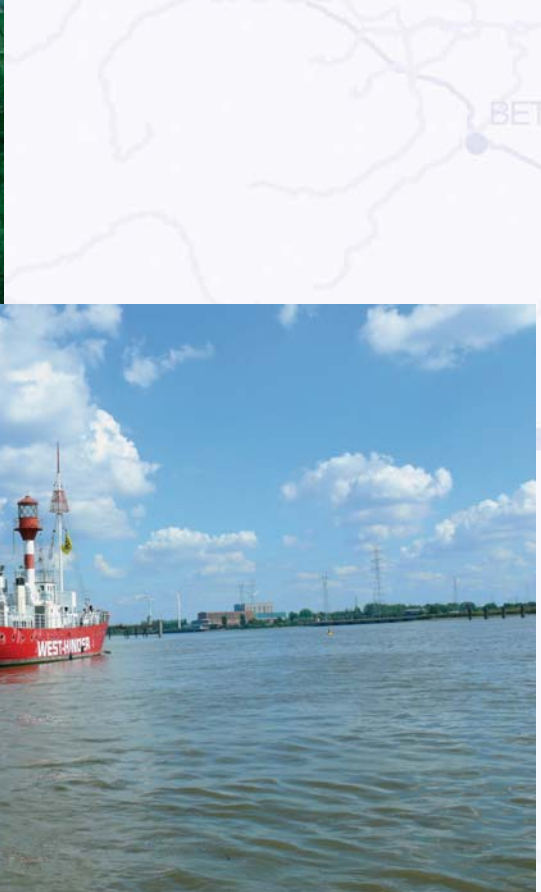
INTERNATIONAAL SCHELDESTROOMGEBIEDSDISTRICT

**OVERKOEPELEND DEEL
VAN HET BEHEERPLAN**

Bron van de Schelde

WOORD VOORAF

In 2000 omkaderde de kaderrichtlijn Water (KRW) een nieuwe vorm van waterbeleid, dat zowel veeleisend als duurzaam zou worden: het komt erop aan het water in de goede toestand te brengen tegen 2015. Voor het internationale Scheldedistrict moeten de bevoegde autoriteiten één enkel gecoördineerd beheerplan opstellen. Zes Partijen: Frankrijk, Nederland, België, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijke Gewest. Zes autoriteiten en één uitdaging: iets opbouwen dat overeind blijft!

Toen zij met deze uitdaging werden geconfronteerd, besloten de makers van dit beheerplan zich door een ruim inzicht te laten leiden. Ze kozen het woord 'overkoepelend' om het resultaat van hun grensoverschrijdende afstemming aan te duiden. Net zoals een koepel van een gebouw niet alleen fungeert als dak maar ook bijdraagt tot de stevigheid van het gebouw en weerstand biedt tegen windstoten, moet het overkoepelend deel bijdragen tot de sterkte en samenhang van de eigen beheerplannen van de Partijen.

Hierbij stellen we, in naam van de Internationale Scheldecommissie (ISC), u het overkoepelende beheerplan voor de wateren van het Scheldedistrict voor en de coördinatie werkzaamheden die nodig waren om het uit te werken. Deze informatie geeft het publiek een beeld van wat er zoal gebeurt in het volledige stroomgebied en vormt een aanvulling op de eigen plannen van elke oeverautoriteit.

Een voorbeeld op vele vlakken

Het internationale Scheldedistrict biedt verschillende interessante kenmerken:

- gelegen aan de grens van twee grote culturen, de Latijnse en de Germaanse, was de Schelde heel lang een bron van conflicten; maar gelukkig brengt zij nu, met name dankzij de ISC, de bevolking samen rond de zware maar hoopvolle uitdaging van een duurzaam waterbeleid.
- de vroegtijdige industriële ontwikkeling liet een rijk cultureel en menselijk erfgoed na, maar ook diepe sporen in land en in de wateroppervlakken. Maar nu duurzame ontwikkeling aan de orde is, wordt efficiënt nagedacht over de kosten om de gevolgen van vroegere keuzes of nalatigheden voor de goede ecologische toestand ongedaan te maken.
- de hoofdstad van Europa ligt in het hart van het Scheldedistrict.

De roep van het ruime sop...

Met haar ver strekkende streefdoelen en haar duidelijk afgebakende timing is de KRW een groot schip dat zeewaarts moet varen zonder vertraging op te lopen. Ze jaagt ieder van ons op om zich te overtreffen. Specialisten moeten soms tot het uiterste van hun kennis gaan, zich op ander terrein begeven en daaraan wennen. Ingenieurs moeten dringend rekening houden met werkwijzen van economen. Specialisten op het gebied van grondwater moeten hun onderzoek van waterlichamen afstemmen op dat van oppervlaktewaterhydrologen. Chemici en biologen moeten samen hun werkwijzen verfijnen.

Ook moet rekening gehouden worden met de zee; een van de grote uitdagingen in de veranderende denkwereld van zowel de zoet- als zoutwaterhydrologen en biologen. Moeten ze niet samen nieuwe maatregelen bedenken voor het beheersen van de emissies naar het watersysteem.

Als we de Noordzee voor overmatige algenbloei willen behoeden, moeten dan niet de teeltwijzen worden aangepast tot zelfs in de heuvels van Artois, waar de Schelde ontspringt?

Al doende leren we; de procesdynamiek leidt tot nieuw onderzoek waaruit nieuwe kennis ontstaat. Kennis die met elkaar wordt geconfronteerd aan de grenzen en er tot nieuwe inzichten leidt. In deze tijd waar menig journalist en academicus wateroorlogen voorspelt, is het geruststellend te zien dat de huidige waterbeheerders dag na dag bijdragen aan de grote Europese droom: geduldig herenigen wat de mens vroeger door grenzen heeft gescheiden.

1 De Schelde en de Europese Kaderrichtlijn Water

De Schelde is een laaglandrivier waarvan het stroomgebiedsdistrict zich uitstrekt over Frankrijk, Federaal België, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en Nederland. Het gemiddelde debiet van de Schelde bedraagt 115 m³/s, wat drie keer minder is dan dat van de Maas. In de benedenstroomse delen van het stroomgebied vanaf Gent wordt het waterpeil van de Schelde ook beïnvloed door de getijden. In de ondergrond vormen de watervoerende lagen een gevarieerd en ingewikkeld watersysteem.

De wateren van het stroomgebied zijn op verschillende manieren aangetast door:

- een hoge bevolkingsdichtheid,
- oude industrieën,
- intensieve landbouw: teeltgewassen overheersen het zuiden van het stroomgebiedsdistrict en het Nederlandse deel, terwijl de intensieve veehouderij kenmerkend is voor het Vlaamse Gewest,
- talrijke fysische ingrepen voor de preventie van overstromingen en droogtes en ten behoeve van de scheepvaart: zoals dijken, stuwen en sluisen.

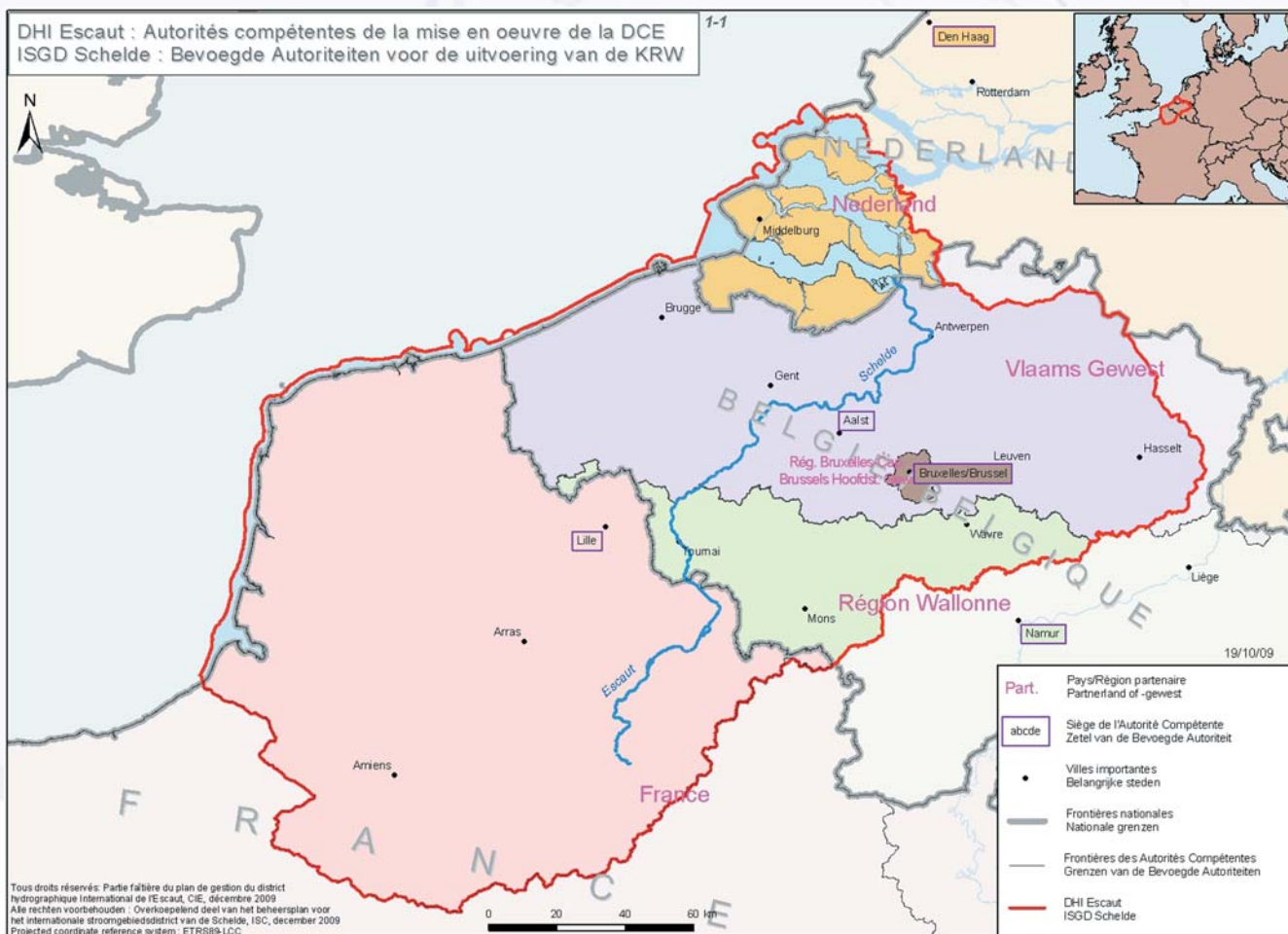
Al deze belastingen houden ook risico's in voor de gezondheid van mens en dier, en leefruimten worden minder aantrekkelijk voor biodiversiteit en voor toerisme.

• Een verreikende Europese richtlijn

Voor dit stroomgebiedsdistrict werd, net als voor het volledige grondgebied van de Europese Unie, kwaliteitsherstel van de watermilieus beloofd. In 2000 keurden het Europese Parlement en de Europese Raad de kaderrichtlijn Water 2000/60/EG (KRW) goed, waarin een kader voor een communautair waterbeleid uitgestippeld werd. In deze richtlijn wordt een integrale aanpak benadrukt op het niveau van elk stroomgebied. De algemene doelstelling van deze richtlijn is om tegen 2015 de goede toestand te bereiken voor de verschillende watermilieus. Uitgangspunt is een integraal beheer: acties die zowel betrekking hebben op waterlopen en meren, als op kust- en grondwateren, waarbij rekening wordt gehouden met hun wederzijdse beïnvloeding. Ecologie is de kern van de kwalitatieve beoordeling van de oppervlaktewateren.

• Het ontstaan van het internationaal stroomgebiedsdistrict van de Schelde (ISGD)

Elk land of gewest is verantwoordelijk voor de uitvoering van de KRW op haar grondgebied. "Ingeval een internationaal stroomgebiedsdistrict volledig binnen de Gemeenschap ligt, zorgen de lidstaten ervoor dat er coördinatie plaatsvindt om tot een enkel internationaal stroomgebiedbeheerplan te komen." (art.13, paragraaf 2).

Voorzitterschap

1995-1998	Vlaanderen	Frank Van Sevenscoten
1999-2000	Nederland	John Lilipaly
2001-2002	Brussel	Alain Lefebvre
2003-2004	Frankrijk	Annick Delelis
2005-2006	Wallonië	Damien Yzerbyt
2007-2008	België	Georges Pichot
2009-2010	Vlaanderen	Stan Beernaert / Marleen Evenepoel

In 2002 versterkt het Verdrag van Gent tussen Frankrijk, Nederland, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en het koninkrijk België de afstemming tussen de Partijen voor de uitvoering van de KRW met het oog op het maken van een beheerplan voor het Schelgedistrict. Dat beslaat 36 416 km² en telt 13 miljoen inwoners. In dit verdrag zijn de grenzen bepaald van het internationale district dat de basis zal zijn voor het KRW-beheerplan (zie kaart p.4). De Internationale Scheldecommissie (ISC), waar de internationale afstemming zal gebeuren, vervangt de in 1994 opgerichte Internationale Commissie voor de Bescherming van de Schelde (ICBS).

van deze samenvatting), en ook aan de districtsbrede aanpak van de belangrijke waterbeheerkwesties. Dit met betrekking tot de bescherming en het duurzaam gebruik van de watervoorraden (deel 3).

2 Afgestemde uitvoering van de KRW

• Een gezamenlijke methodiek en tijdspad

Een gezamenlijke Europese strategie voor de uitvoering van de richtlijn (Common Implementation Strategy of CIS) is eerst vertaald in richtsnoeren, die aangeven op welke manier de KRW moet uitgevoerd worden.

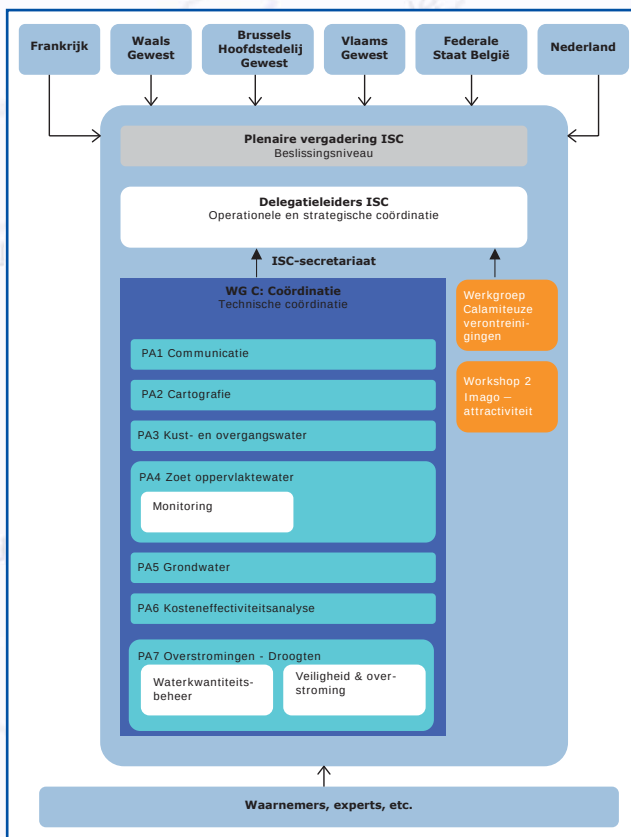
In de ISC is het forum voor de afstemming van de KRW-vereisten met betrekking tot thema's van gemeenschappelijk belang. De meeste werkzaamheden worden verricht in projectgroepen die bestaan uit deskundigen van elke autoriteit. Voor grensoverschrijdende rivieren en watervoerende lagen stemmen de betrokken bevoegde autoriteiten rechtstreeks af in de vorm van bi- of trilaterale contacten.

Het KRW-tijdspad was de leidraad bij de internationale afstemming in het Schelgedistrict:

- eind 2004: goedkeuring overkoepelend, t.t.z. transnationaal deel van de analyse;
- tussen 2005 en 2009: informatie-uitwisseling over procedures bij publieke raadpleging en over de uitkomsten daarvan;
- in 2006: afstemming bij de implementatie van meetnetten voor toestand- en trendmonitoring van grond- en oppervlaktewateren;
- daarna volgde de gecoördineerde beoordeling van de toestand van waterlichamen en van doelstellingen;
- december 2009: goedkeuring overkoepelend deel van het beheerplan, na publieke raadpleging door de zes bevoegde autoriteiten.

• Het opstellen van de kwaliteitsdoelstellingen

Dit wordt weergegeven in de twee overzichtstabellen op de volgende bladzijden.

De autoriteiten, bevoegd voor het waterbeheer in het ISGD (internationaal stroomgebiedsdistrict Schelde) hebben beslist dat hun beheerplan van het Schelgedistrict zou bestaan uit enerzijds een overkoepelende deel en anderzijds één beheerplan per Partij (zes in totaal dus). Het overkoepelende deel van het beheerplan besteedt vooral aandacht aan de afstemming van het huidige en toekomstige waterbeheer (deel 2

Tabel 1

Stap in de KRW methode	Motief en inhoud van deze stap	De afstemming en de bereikte resultaten	Opmerkingen en voorbeelden van de meerwaarde die werd bereikt door de samenwerking
Aanduiding van de waterlichamen	De milieudoelstellingen moeten bepaald worden per waterlichaam. Een waterlichaam is een onderscheiden watersysteem van aanzienlijke omvang, zoals een natuurlijke of gekanaliseerde waterloop of een deel ervan, een watervoorzorgende laag of een deel ervan. Oppervlaktewaterlichamen worden ingedeeld per type, op basis van hun fysische kenmerken (helling of breedte van de waterloop, stroming, getijverschil, enz.). Bij waterlichamen van eenzelfde type hoort een vergelijkbare omschrijving van de goede ecologische toestand, waardoor een internationale afstemming mogelijk wordt.	Grondwater, oppervlaktewateren, kust- en overgangswater werden in klassen ingedeeld. De waterlopen werden volgens hun grootte ingedeeld in 5 vergelijkbare categorieën. Men heeft 6 types kustwateren en 5 types overgangswateren (estuaria en kusthavens) vastgelegd. Er werd ook aandacht besteed aan grondwaterlichamen. Er zijn 22 grensoverschrijdende watervoerende lagen geïdentificeerd.	Voor de grensoverschrijdende waterlopen is een gemeenschappelijke leeswijzer opgesteld die als leidraad dient tijdens de bi- of trilaterale overleggen.
Aanduiding van de sterk veranderde waterlichamen	Waterlopen die talrijke wijzigingen hebben ondergaan ten behoeve van menselijk gebruik zijn vaak minder goede habitats. Deze waterlichamen die als sterk veranderde waterlichamen worden aangeduid, kunnen niet de goede ecologische toestand bereiken maar enkel een goed ecologisch potentieel.	De criteria die door de verschillende bevoegde overheden werden gebruikt om dergelijke waterlichamen aan te duiden hebben het voorwerp uitgemaakt van een vergelijkende studie. De verhouding sterk veranderde en kunstmatige waterlichamen varieert van 38 % in Frankrijk tot 96 % in Nederland; in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het zelfs 100%.	Dient het herstel van de natuurlijke toestand systematisch in overweging te worden genomen? Economische analyses die werden uitgevoerd door de ISC aan de hand van een aantal voorbeelden tonen aan dat het herstel van de natuurlijke toestand van een sterk veranderde waterlichamen meestal zou leiden tot kosten die niet in verhouding staan tot het verwachte resultaat. Deze vraag wordt bijgevolg enkel gesteld wanneer het huidige gebruik slechts een gering economisch voordeel oplevert, bijvoorbeeld voor waterlichamen die weinig worden gebruikt voor de scheepvaart of indien het bereiken van de goede ecologische toestand weinig tussenkomst vereist op het vlak van de morfologie van het waterlichaam.
Meetnetten opzetten	In haar artikel 8 eist de KRW dat er monitoringprogramma's komen voor de toestand van de wateren, zodat "een samenhangend totaalbeeld" kan gemaakt worden van de wateren in elk stroomgebiedsdistrict en de ontwikkelingen in de tijd gevolgd kunnen worden.	In het kader van een goede internationale afstemming, hebben alle Partijen uitvoerig informatie uitgewisseld over de uitvoering van hun monitoringprogramma's.	

Tabel 2

Vastlegging van de milieudoelstellingen	Motief en inhoud van deze stap	De afstemming en de bereikte resultaten
Grondwaterlichamen	Volgens de KRW-milieudoelstellingen voor grondwater moet de goede kwantitatieve en chemische toestand van de waterlichamen worden bereikt in 2015. Bovendien mag de huidige toestand niet verslechteren en moet elke stijgende tendens van de concentratie van verontreinigende stoffen worden teruggedrongen.	<u>Chemische kwaliteit</u> : met uitzondering van pesticiden en nitraten, waarvan de normen worden bepaald door de grondwaterrichtlijn, werden de drempelwaarden vastgesteld door de Partijen volgens de door de Commissie aanbevolen methodologie. <u>Kwantiteit</u> : Er was een bijzondere afstemming voor de waterlichamen die deel uitmaken van de grensoverschrijdende watervoerende lagen. Zie deel 3, kwestie 2.
Zoete oppervlaktewaterlichamen (natuurlijke en kunstmatige)	Ecologische kwaliteit (en fysisch-chemische parameters die medebepalend zijn voor de biologie) : De twee strategische elementen zijn : - de keuze van de referentietoestand (niet beïnvloed = zeer goede toestand), - de positionering van het niveau van goede toestand. Een andere doelstelling is het stopzetten op termijn van lozingen en emissies van chemische prioritaire stoffen, die vaak verantwoordelijk zijn voor het niet halen van de goede toestand (zie deel 3, kwestie 3).	Voor de bepaling van de goede chemische en ecologische kwaliteit, hebben alle Partijen hun normeringssysteem aangepast aan de vereisten van de KRW, ook al blijven er nog een aantal verschillen bestaan. Wat de ecologische kwaliteit betreft, werd er op gewezen: - dat er in het district weinig referentieplaatsen bestaan die niet verstoord zijn. - dat er een sterke aanwezigheid is van invasieve exoten. Wat de fysisch-chemische parameters betreft die medebepalend zijn voor de biologie : - is men het zo goed als eens over de algemene parameters, - lopen de kwaliteitsnormen voor nutriënten soms sterk uiteen. De basismaatregelen zullen niet volstaan om in 2015 de goede toestand te halen in alle zoetwaterlichamen van het Schelidedistrict. Daarom zijn er ook aanvullende maatregelen voorzien (zie deel 3, kwestie 1)
Kust- en overgangswateren	Over het algemeen wordt de goede ecologische en chemische toestand nagestreefd voor natuurlijke kust-wateren en een goed ecologisch potentieel voor de kunstmatige overgangswateren en havens.	De verzameling van kwalitatieve waarnemingen en de vergelijking van de resultaten van de verschillende modellen hebben geleid tot de volgende vooruitzichten voor 2015: De meeste kustwateren zullen de goede toestand niet bereiken voor het kwaliteitselement plankton, met uitzondering van de gebieden zonder lokale nutriëntentoevoer en met een gunstige stroming. De goede toestand zal ook niet worden bereikt voor vissen in het hele estuarium. Voor organismen die op de bodem leven, zoals schelpen (macrobenthos), verwachten Frankrijk en België dat hun kusten de goede toestand zullen bereiken tegen 2015. In Nederland zullen er naar alle waarschijnlijkheid weer gezonde populaties van bodemdieren te vinden zijn in het estuarium van de Schelde.

• Afstemming van de afwijkingen

De lidstaten moeten zich inspannen om de KRW-milieudoelstellingen in 2015 te bereiken. Onder bepaalde voorwaarden kan deze termijn naar 2021 of 2027 worden verschoven. Verder is het onder bepaalde voorwaarden ook mogelijk minder strenge doelstellingen te bepalen. Beide opties vergen een heldere motivering.

Om redenen van technische haalbaarheid, natuurlijke omstandigheden en disproportionele kosten of een combinatie ervan, stellen alle Partijen momenteel voor om de uitvoering van maatregelen voor bepaalde waterlichamen te spreiden in de tijd. Dit wil niet zeggen dat de doelstellingen afgezwakt worden.

Zo leidt de verschuiving van deadlines tot haalbare maatregelenprogramma's.

3 Afstemming van maatregelen om de grote uitdagingen aan te pakken

Tijdens de eerste fase van de uitvoering van de KRW, die heeft geleid tot het overkoepelende deel van de analyse (2004/2005) kwamen een aantal gemeenschappelijke uitdagingen naar voren met betrekking tot het internationale Scheldedistrict. **De acties of maatregelen die samen een antwoord bieden op de belangrijke waterbeheerkwesties voor de toekomst van het district zijn onderling afgestemd voor zover dat mogelijk en relevant was.** Een onderscheid wordt gemaakt tussen basismaatregelen, die al gepland waren op basis van vroegere richtlijnen, en aanvullende maatregelen, die nodig zijn als de basismaatregelen niet volstaan om tot een goede watertoestand te komen. Hieronder staan de meest significante maatregelen, waarbij de grote uitdagingen herhaald worden.

Tabel: aantal grond- en oppervlaktewaterlichamen waarvoor in 2015 de goede toestand gehaald wordt

	Grondwater (grensoverschrijdende watervoerende lagen)		Oppervlaktewater	
	Doelstelling goede chemische en kwantitatieve toestand in 2015	Uitstel	Doelstelling goede chemische en ecologische toestand of potentieel in 2015	Uitstel
Frankrijk*	3	2	11	53
Federaal België	0	0	0	1
Waals Gewest	3	5	10	69
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	4	1	1	2
Vlaams Gewest	2	17	5	177
Nederland	3	1	0	56
Totaal ISGD	15	26	27	358

* 50% doelstelling goede ecologische toestand in 2015 voor de oppervlaktewateren

La terre vue du ciel, Yann Arthus-Bertrand

• **Kwestie 1: de kwaliteit van het oppervlaktewater**

Deze kwestie roept drie uitdagingen op:

• **Onvoldoende kwaliteit van het oppervlaktewater**

De landen bestrijden klassieke waterverontreinigingen (organische verontreiniging, plaatselijke aanvoer van stikstof en fosfor in lozingen van stedelijk gebied en industrie) op dezelfde manier.

Door de basismaatregelen, die al een behoorlijke inspanning vergen, verbetert de zuurstofhuishouding van de oppervlaktewateren, vermindert de stikstofvracht met 15% en die van fosfor met 50% in de Schelde aan de Belgisch-Nederlandse grens. Deze daling zal evenwel niet volstaan om in 2015 de goede toestand te halen voor vele waterlichamen.

Voor wat betreft het mariene milieu geven de momenteel voorhanden zijnde modellen aan dat de aanvoer van nutriënten nog omlaag moet om overmatige algenbloei te vermijden. Een aanvullende maatregel die in aanmerking zou kunnen komen betreft een betere zuivering van stedelijk afvalwater bij regenweer. Andere maatregelen met betrekking tot het terugdringen van de nutriënten zijn gericht op de diffuse verontreinigingen door de landbouw. Bedoeling is onder andere om de aanvoer van stoffen te verminderen die via de afvloeiing meegevoerd worden vanuit landbouwgrond. Grasbufferstroken tussen de akkers en waterlopen kunnen daartoe bijdragen.

• **De morfologische kenmerken van waterlopen verbeteren**

Oorspronkelijk stroomde de sterk meanderende Schelde af naar grote overstroombare vlakten. Door de eeuwen heen werden dijken gebouwd om de bevolking te beschermen. Waterlopen werden rechtgetrokken en gekanaliseerd voor de scheepvaart. Deze aantasting heeft de aard van bepaalde waterlopen grondig veranderd.

Talrijke maatregelen werden al genomen om de impact van kunstmatige ingrepen op flora en fauna te beperken. Vistrappen en de aanleg van natuurvriendelijke oevers moeten daartoe bijdragen, al is er nog weinig geweten over de omvang van de effecten van die maatregelen.

• **Achteruitgang van de waterbodems**

De samenstelling van de waterbodems in de Schelde is grondig veranderd door de vele menselijke ingrepen op het riviersysteem, meer bepaald de aanleg van dijken, stuwen en sluisen. Verder zorgt de hoge industriële en havenactiviteit er al een eeuw lang voor dat vervuilde waterbodems zich ophopen op sommige plaatsen in de bedding. Deze verontreiniging heeft ook nu nog een negatieve invloed op de kwaliteit en de gebruiksvormen van water. Hoogwater en/of baggerwerken kunnen, doordat ze oude afzettingen opwoelen, sommige giftige stoffen in het water doen zweven of oplossen. Dit probleem wordt gezamenlijk

onderzocht waarbij men er naar streeft om de kwaliteit van waterbodems, afgezet in de bedding van waterlopen, waar mogelijk te verbeteren.

• **Kwestie 2: de kwetsbaarheid van het grondwater**

Deze kwestie heeft een kwantitatief en een kwalitatief aspect.

De grondwatervoorraden worden vooral gebruikt voor drinkwatervoorziening (blauw gemarkeerde gebieden op de kaart). Nitraat en bestrijdingsmiddelen zijn de belangrijkste normoverschrijdende parameters.

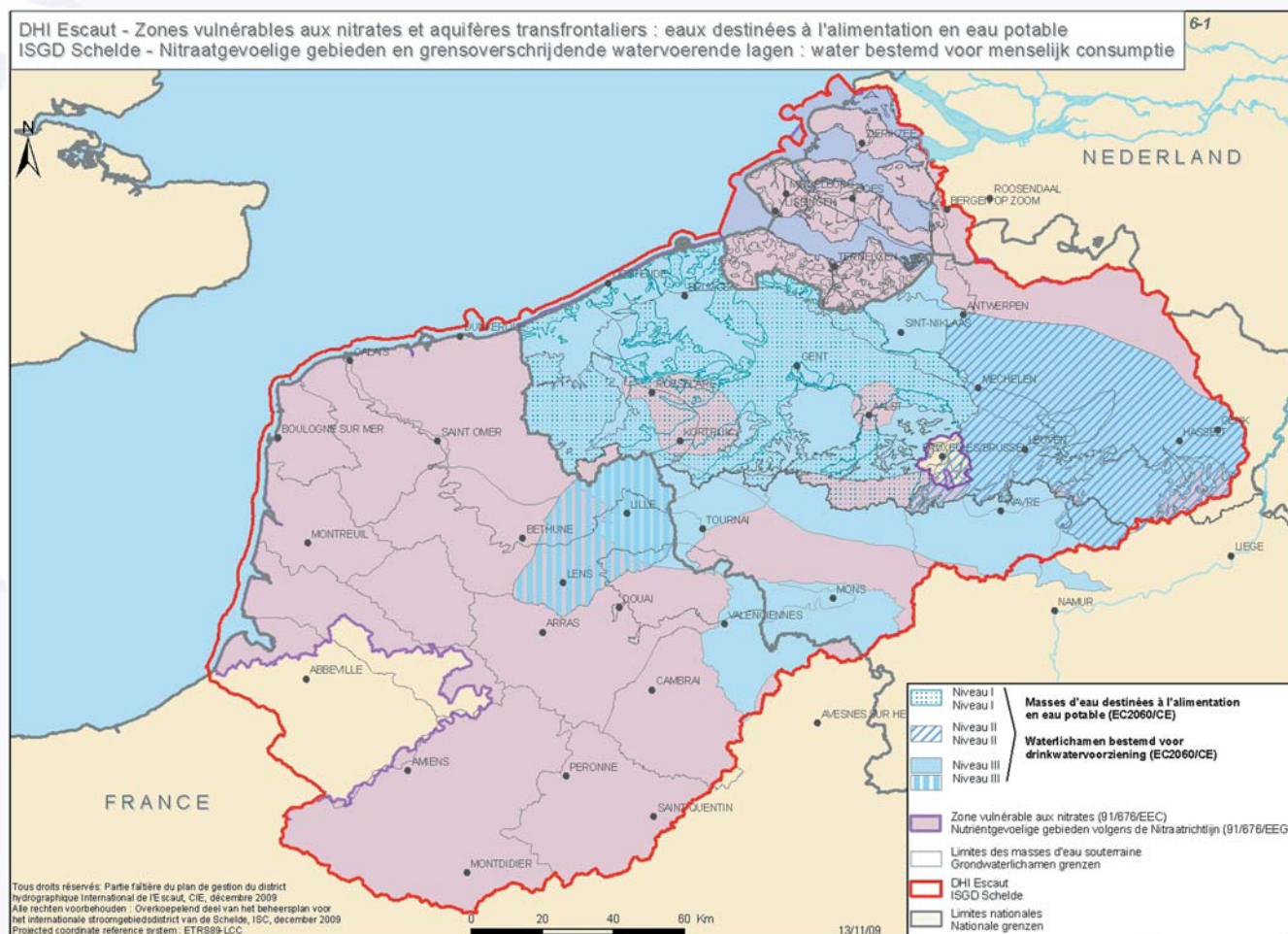
Drie grensoverschrijdende watervoerende lagen krijgen bijzondere aandacht omwille van de risico's die hen bedreigen:

- het Brusseliaan, dat zich uitstrekt over de drie Belgische gewesten (nitraat en bestrijdingsmiddelen);
- het Oligoceen ter hoogte van het Schelde-estuarium (kwantitatieve problemen in het Vlaamse Gewest);
- het Kolenkalk (Frankrijk, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest).

Voor deze laatstgenoemde watervoerende laag is een hechte samenwerking tot stand gebracht die als voorbeeld kan dienen. In het verleden had het Kolenkalk af te rekenen met overexploitatie. In het najaar van 2006 hebben de drie autoriteiten onder elkaar beslist om gezamenlijk de waterpeilen in de watervoerende laag opnieuw volledig in kaart te brengen, hetgeen niet meer gebeurd was sinds 1973. Dankzij deze inspanning beschikken we nu over een kaart die als uitgangspunt kan dienen om de evolutie te volgen. Sinds juli 2009 wordt met Europese steun (zie www.scaldwijn.org) gewerkt aan een gemeenschappelijk beheersinstrument voor deze watervoerende laag op basis van de modellering. Door het afbouwen van grondwaterwinning uit het Kolenkalk door de betrokken Partijen, is het grondwaterpeil in deze laag gestabiliseerd, zelfs gestegen. Deze inspanningen dienen echter aangehouden te worden, indien men op lange termijn een stabilisatie van de laag wil bekomen en aanhouden. Bovendien bestaat de kans op een verslechtering van de grondwaterkwaliteit (vnl. sulfaten) als gevolg van het stijgen van de peilen, zodat continue monitoring en bijkomende studie van deze watervoerende laag aangewezen is.

Frankrijk en het Vlaamse Gewest achten het niet mogelijk om de goede toestand te bereiken tegen 2015 en stellen in deze laag daarom een termijnsverlenging voor, terwijl in het Waalse Gewest de goede toestand wel zal worden bereikt in 2015.

Beschermingszones voor drinkwaterwinning in het Scheldedistrict.

• Kwestie 3: de aanwezigheid van ongewenste stoffen in het water

De aanvaardbare concentraties van deze prioritaire stoffen in elk milieu zijn vastgelegd in de dochterrichtlijn milieukwaliteitsnormen (MKN) 2005/105/EG. Analyses hiervan zijn nog erg moeilijk te maken. De belangrijkste stoffen die het halen van de goede toestand van de waterlichamen van het Scheldedistrict in gevaar dreigen te brengen zijn de prioritaire stoffen kwik, cadmium, tributyltin (TBT), polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK), en de Scheldespecifieke stoffen koper, zink en PCB's. Voor deze laatste zijn op Europees niveau geen normen vastgelegd.

De gevaarlijkste stoffen zijn persistent en blijven in het milieu en concentreren zich in levende organismen, waardoor het risico op toxiciteit toeneemt. Vaak moeten maatregelen worden genomen aan de bron om zo de lozing van dergelijke stoffen terug te dringen. Waterbehandeling kan zulke stoffen immers onvolgende verwijderen en is daarenboven duurder.

Wanneer er geen alternatief bestaat voor deze stoffen dan is een verbod de beste maatregel. Dit geldt voor TBT (tot in 2003 gebruikt in algenwerende verf) en PCB's over het gehele district. Toch kunnen er in 2015 nog problemen ontstaan doordat deze stoffen nog aanwezig zijn in vervuilde waterbodems.

Momenteel zoekt de bouw- en automobielsector naar alternatieven voor het gebruik van koper en zink. Deze twee metalen komen via de regenafvoer terecht in het riolenstelsel. In hoge concentraties zijn ze giftig voor de waterfauna, en daardoor worden ze gezien als specifieke verontreinigende stoffen in het Scheldestroomgebied.

Sommige maatregelen zullen een impact hebben op een aantal verontreinigende stoffen: dit geldt bijvoorbeeld voor de maatregelen ter bestrijding van bodemerosie. Naast de vermindering van nutriënten en zwevende stoffen, kunnen betreffende maatregelen ook bijdragen tot een verminderde aanvoer van kwik.

Normoverschrijding voor PAKs wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door diffuse lozingen vanuit verbrandingsinstallaties en motoren met als belangrijkste vector de atmosfeer. De terugdringing van deze emissies noopt dus tot een communautaire aanpak. Naar schatting zal het meest stroomafwaartse gelegen deel van het Scheldedistrict, de Westerschelde, in 2015 de PAK-normen halen.

• Kwestie 4: de economische analyses

Water ondersteunt in een hoge mate de economische activiteiten die plaatsvinden in een uiteenlopende context en in economische weefsels al naargelang de regio. Bij de beperkingen en doelstellingen die de uitvoering van de KRW met zich meebrengt, moet rekening worden gehouden met de impact ervan.

Zodra de milieudoelstellingen zijn bepaald, moeten die op de meest effectieve manier worden gehaald tegen de laagst mogelijke kosten. Dit is dan ook het doel van de kosteneffectiviteitsanalyses die worden aanbevolen door bijlage III van de KRW. De verschillende bevoegde autoriteiten van het Scheldestroomgebied gebruiken een zelfde methodiek.

De kosten en de effectiviteit van alle maatregelen zijn niet altijd zonder meer duidelijk. Vandaar het belang van een gezamenlijke 'maatregelencatalogus' die wordt samengesteld op basis van technisch onderzoek, expert judgement, en van ervaring op het terrein. In een later stadium worden aan de hand van deze informatie de acties bijgestuurd om efficiëntere maatregelenpakketten samen te stellen.

• Kwestie 5: preventief beheer van droogte en hoogwater

Om overstromingsschade te beperken wisselen de Partijen gegevens uit, zetten zij intercalibratiecampagnes op van meetapparatuur en analyseren zij ge-

zamenlijk hydrologische meetreeksen. Een organogram dat gebruikt wordt voor communicatie tijdens noodgevallen (incl. telefoonnummers) blijkt een nuttig instrument te zijn. Door deze samenwerking zijn de ISC-leden op weg naar een afgestemde uitvoering van de Europese richtlijn overstromingsrisico's 2007/60/EG.

• Kwestie 6: goed bestuur

Hoewel elke lidstaat of gewest verantwoordelijk is voor de uitvoering op zijn grondgebied van de voorschriften van de KRW, is afstemming noodzakelijk. Binnen de ISC is een intense samenwerking tussen de deskundigen van de Partijen tot stand gekomen, zoals blijkt uit het overkoepelende deel van het Scheldestistrictsbeheerplan dat daarmee de nieuwe basis vormt voor verdere samenwerking van de Partijen.

• Kwestie 7: de vergelijkbaarheid en gezamenlijke beoordeling van de gegevens

Niettegenstaande de verschillen in de benadering van landen of gewesten in het district de afstemming soms bemoeilijken, kunnen ze ook de bron zijn van een vruchtbare uitwisseling. Bij het bepalen van de milieudoelstellingen binnen de ISC werd beduidende vooruitgang geboekt.

Colofon

Deze brochure vat het overkoepelend deel van het beheerplan samen. Ze is bedoeld voor het grote publiek. Het volledige document 'Overkoepelend deel van het beheerplan 2009-2015 van het Internationaal stroomgebiedsdistrict Schelde' is het enige rechtsgeldige document. Het is te vinden op de website www.isc-cie.org waar het kan worden gedownload en geraadpleegd.

Datum van publicatie: 10/12/2009

Verantwoordelijk uitgever: Arnould Lefébure, Scheldecommissie (ISC)

Fotomateriaal: Foto-archief ISC, VMM, BIM, DREAL

Redactie: Evelyne Lyons redactiegroep ODB, projectgroep communicatie en publieke participatie, Secretariaat ISC

Website: www.isc-cie.org

Lay&out & druk: Idee Grafiek - Infodis NV

Bijkomende exemplaren van deze brochure kan u aanvragen bij het ISC secretariaat :

Internationale Scheldecommissie
Italiëlei 124 B-2000 Antwerpen
e-mail : sec@isc-cie.org
Tel.: +32 3 206 06 80
Fax: +32 3 206 06 81

De brochure is ook te raadplegen op www.isc-cie.org

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

